

Denna kåk har varit våran...

Byggnad 24 vid CVM kom till 1923. Nyligen revs halva huset för att lämna plats för utbyggnaden av C-hallen, som därmed blir dubbelt så stor som nu. Där blir plats för fler 37:or.

Den del av 24:an som rivs på bilden var förr snickeri, där flygplan byggdes-- 20-talets och 30-talets träflygplan inklusive propellrar.

Den siste propellersnickaren vid CVM, Karl-Erik Thelman, har nyligen gått i pension. Vid avskeds-kaffet berättade han trevligt om sina minnen från förr, vilket också publicerades i CVM-nytt.

Han återkommer nu här med ytterligare återblickar. Inte bara CVM-are kan vara intresserade av Karl-Eriks minnen och reflektioner.

Vi malmslättpojkar följde med stort intresse allt som hände inom flyget på Malmén. När jag år 1923 som tio-åring såg nya verkstaden byggas hade jag ingen aning om att det skulle bli min första arbetsplats.

Samma dag rivningen påbörjades besökte jag huset för sista gången och närmade mig med en viss andakt den plats i vingverkstaden, som blev mig anvisad för så länge sen.

Styresmans köksved

Medan grävskopans käftar smällde utanför väggarna, såg jag för min inre syn hela interiören i minsta detalj så som den var år 1929, när jag började som springpojke på snickarverkstan. Alla snickarna var "farbröder" för mig. De är döda nu, de flesta, endast två av dem finns i livet. Jag minns deras speciella egenheter, namn och officiella och inofficiella öknamn som vi pojkar hade på dem. Jag såg det förhatliga dammet ligga där i tjocka lager över listfacken, som det kom på min lott att hålla rena. Där låg högen av virkesavfall,

som varje fredag skulle sågas upp för att passa till styresman Kochs järnspisel.

Rökare hotades med avsked

Jag såg den stora limkrukan, som varje kväll skulle göras ren. Och gubbarnas tidlappar, som varje morron skulle samlas ihop. Utanför fönstret står nu kraftiga lövträd: dom var små buskskott då. På väggen hängde en pampig skylt med röda bokstäver: RÖKNING ABSOLUT FÖRBJUDEN. ÖVERTRÄDELSE BESTRAFFAS MED AVSKED.

Så kände jag mig plötsligt väldigt mätt. Gamle f d orgelbyggaren som blivit propellersnickare, hade mig att äta upp den mat han själv inte orkade med. Jag måste också dricka upp det överblivna kaffet direkt ur hans butelj — men diskret strök jag först bort snuset från flasköppningen för att han inte skulle bli förargad...

"Redaktionsdriften"

Här har man sett blod, svett och tårar, men också skratt och trätor. Blodflödet kom av att maskinskydden inte var så utvecklade på den tiden, svetten rann på dem som hade dåliga ackord, tårar föll från dem som fått brev om permittering, och skratten hördes när Propeller-Nisse jämt och ständigt pratade om den förskräckliga redaktionsdriften som skulle komma och ta arbetet från honom. Han syftade på "reaktionsmotordrivna flygplan" man skrev om i pressen redan i början av 30-talet.

Sprygel eller byrå

Trätor var det rätt ofta när ackorden skulle göras upp. Det dräpligaste minnet var när sprygelmakaren Nordén inte kom överens med verkmästare Laudon utan verkstadsingenjör Thunell fick ta över och söka nå en uppgörelse. Ingenjören menade att för det priset som sprygelmakaren begärde "för lite fister kors och tvärs kunde man få en stor fin byrå!!" Den psykologiska nedtryckningen hade ingen som helst verkan på gubben, för han svarade framt: "Ja, då går bra att få!" Då gav ingenjören upp och sprygelmakaren fick vad han begärde.

Hälsans järnvägars sjuttningen

Skratt blandat med skräck blev det när jag, som andra pojkar gjorde, gärna stod på huvudet. En gång gjorde jag det i bensintanksutrymmet i en fokkervinge och inget annat än benen stack upp. Naturligtvis kom styresman Koch, tog tag i benen och frågade vad för slags arbetsställning detta var? Jag trodde det var lärlingen Algot som skojade så jag röt: — Det där ger du fan i! Naturligtvis skulle jag i varje fall inte ha svurit, det var mycket opassande bara det. Om jag åtminstone sagt som förvaltare Ahnsjö: Hälsans järnvägars sjuttningen!

Här står jag nu i det utrymda gamla snickeriet, det är tomt och tyst, men jag kan ännu höra hammarlagen efter

dyrt att ringa - telefonera mera!

de tusen och åter tusen spik 5/16 och 3/8-6, som vi slog i varje Fokker-vinge dagarna i ände. Och där! Där ligger mjölkflaskor och rinner, den som jag kastade ifrån mig när Koch kom och överraskade...

Du formar din framtid

När jag nu lämnar platsen där mina första försök för en tryggad framtid gjordes, skäms jag inte över känslorna. De ger livet mera innehåll, och varför skulle inte en arbetare få ha ett känsloliv?!

Om dessa minnesbilder kanske roar de äldre så är det ändå min tanke att främst ge de unga CVM-arna en vink om att deras arbetsplats har en nog så skiftande, men stolt historia, som de själva är med om att utforma för framtiden.

Ni yngre kanske ler, men kom ihåg att ni just nu skapar det som är till gagn både för er själva och ert företag. Det företag som gett era föregångare så mycket att minnas.

Karl-Erik Thellman

Fotnot: Engelsmannen Frank Whittle presenterade redan 1928 en avhandling om en kompressordriven reaktionsmotor, vilken patenterades 1930.

Si och så om Si . . .

Tyvärr skrev vi fel i föregående nummer av U-nytt när det gällde att presentera några nya sektorinstruktioner = Si.

Vi kallade dem Si UT/8-1, Si UT/9-1 och Si UT/10-1. De ska i samma ordningsföljd heta Si 8060/8-1, 8060/9-1 och 8060/10-1, eftersom bokstavsbezeichnungarna ersatts av de mera välkända avdelningsbezeichnungarna. Se Sm 78:13 och Si U1-3.

Om ni tycker att detta är svårt, ta då kontakt med Katarina Nilsson, 8259 på tel 362. Hon kan hjälpa er att hitta rätt i blankettlabyrinten.

Ordbehandling

FFV-U har som tjänsteproducerande företag särskilda behov av att fästa tankar på papper. Utöver normal affärskorrespondens ska vi göra mängder av rapporter, utredningar, analyser, ritningar osv och allt detta produktiva arbete materialiserar vi som bokstäver och siffror – ibland som magnetband – men alltid verifierat juridiskt i skrift.

Tommy Martinsson som är ansvarig för organisationssektionen berättar här vad man kan göra för att rationalisera utskriftsarbetet:

Processen att formulera all denna produktion är tidsödande och när teknikerna eller ekonomerna är klara med sina manuskript blir det ofta bråttom att få resultaten utskrivna i läsbar och affärsmässig form.

Denna brådska gäller för övrigt alla papper som ska renskivas och distribueras. Det verkar vara ofrånkomligt att hur väl man än planerar sin mjukvaruproduktion så blir det tidspress på den sista länken i produktionskedjan – sekretariatet. (Och särskilt tycks detta gälla på veckans sista arbetsdag – "fredagspaniken"!)

Först kom den vanliga skrivmaskinen, sedan kom den elektriska. Så blev dom vackert "designade" och färgglada. Sedan kom kulskrivmaskinen. Nu är det tid för de automatiska skrivmaskinerna med interna och externa minnesenheter.

Även om man sedan några år har hört de nya modeorden "ordbehandling", "ordbehandlingscentraler", "textbehandling" osv är det ändå så att hela det här området med teknik och allt är relativt nytt. (De maskiner som kom fram för 10 - 12 år sedan slog inte igenom hos oss.)

De stora leverantörerna har framme avancerade system och påstår att man i framtiden kommer att kommunicera med

tidigare U-nytt har sektorledningen framhållit hur viktigt det är att budgetplaner verkligen hålls levande och följs upp. De får inte bli döda dokument, som man gömmer i pärmar – och glömmet.

De ekonomiska planerna är till för att användas av alla berörda i det dagliga arbetet.

Vi har också tidigare nämnt exempel på områden, där

Dyrt att ringa -

det kan finnas skäl att spara pengar för att förbättra våra möjligheter till ett hyfsat resultat (=vinst). Vi kommer i U-nytt att presentera en serie artiklar eller notiser om dessa besparingsmöjligheter. Den första följer här och handlar om det som många av oss i första hand tänker på när FFV Sparplan 78 kommer på tal: rese- och telefonkostnader.

Televerket har höjt och höjer priserna på både abonnemang och markeringar.

En periodmarkering på telefon kostar 17 öre, dvs Arboga – Linköping (eller omvänt) 58 öre i min. En markering på telex kostar från den 1 april 20 öre, tidigare 15 öre. Innevarande budgetår har telekostnaderna beräknats till 2.422.800 kronor och kommande budgetår till 2.647.600 kronor.

Ring mindre!

Generellt gäller att telex är billigare än telefon och att brev är billigare än telex.

En allmän rekommendation är emellertid att planera telefonsamtalen så att de blir så korta som möjligt, framförallt på långa linjer med korta markeringsintervaller.

Att telefonera över radiolänk (ATL) kostar ingenting men då vi i n endast har en kanal till/från CVM gäller det att göra

varandra via bildskärmar och översändning av skrivelser via telefon (jag menar inte telecopier), i stället för att skriva brev. Skrivutrustningen kommer också att kunna kopplas ihop med datorer, så att man kan komma åt text stora register som ligger "lagrade i datorn" för direkt utskrift på maskin.

Ordbehandlingsmarknaden är attraktiv och expansiv för att inte säga explosiv. Stora oljejättar med stora resurser för utveckling och marknadsföring har kastat sig in i kampen.

I Amerika finns redan utrustning, som tagits fram av ett oljebolag och som kan köpas för samma pris som det kostar att hyra en maskin 3 - 4 månader av annat märke här i Sverige.

Ha is i magen

Jag tror att vi ska skynda långsamt när det gäller införandet av automatiska skrivmaskiner. Prisutvecklingen kommer förmodligen att likna den som skedde beträffande elektroniska kalkylatorer för några år sedan. De minnesgoda kommer kanske ihåg att vi då höll tillbaka anskaffningen så långt detta var möjligt i ca 1,5 år. Resultatet blev att vi kunde köpa räknare för ca 400 kr i stället för ca 1.500 - 1.700 kr.

Rätt maskin för rätt jobb

De automatiska skrivmaskinerna har många fördelar som vi kan tillgodogöra oss, inte minst kan de göra skrivjobbet roligare. Men du måste den som ska ha maskinen vara positivt inställd och använda den på rätt sätt. Det krävs också en ordentlig utbildning och en rätt lång inkörningstid innan maskinen kan bli "lönsam".

Dessutom måste man välja rätt maskin för jobbet. Alla våra skrivande instanser behöver inte likadan utrustning.

AR-kontoren och Kontorsservice

hjälp till med analys av arbetet och val av maskin. De har satt sig in i för- och nackdelar med olika utrustningar och kan därför tillsammans med den som ska skriva med rätt stor säkerhet välja den utrustning som passar bäst. ■

samtalen även över länken så korta som möjligt, för att få plats med flera.

Det är dyrare att resa

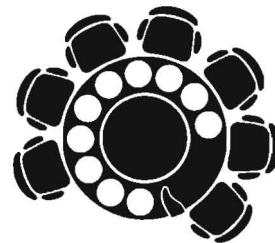
Våra tjänsteresor kostade budgetåret 73/74 (underhållssektorns första år) 6.991.000 kr. Innevarande budgetår (77/78) beräknas resorna kosta 14.000.000 kr, dvs en ökning med

(resebyrå?) och en mera byråkratisk tågordning (ursäkta vitsen) vid planläggning och beordring av resor.

Vi i U är skyldiga att följa alla de förordningar och kunskapsföreläsnings som finns beträffande "... sparsamhet ifråga om statliga tjänsteresor."

Det är ju trevligare om vi kan klara det frivilligt genom att hjälpas åt...

telefonera mera!

100% på fem år.

Så här ser utvecklingen ut under de fem åren:

73/74: 6.991.000 kr, 74/75: 8.221.600, 75/76: 9.722.000, 76/77: 11.583.000 och 77/78: 14.000.000 (prognos efter 10 perioder).

Alltså ungefär 20% ökning om året, varav naturligtvis inflationen svarat för större delen.

Res mindre!

De mesta av reskostnaderna är nödvändiga och befogade men tendensen måste brytas och de totala kostnaderna för resor hållas på en rimligare nivå.

Kan inte detta ske på frivillig väg genom

- att ifrågasätta om resa överhuvudtaget behöver ske och/eller
- att resan görs på billigaste sätt genom t ex samordning för lägre reskostnad och tidplanering för lägre traktamentskostnad och/eller
- att begränsa hotellkostnaderna

då blir det nödvändigt att införa någon slags administration

Telefonera mera!

Rubrikens paradox fordrar en förklaring. Förklaringen är enkel. Om telefonkostnaderna ökar genom att vi ersätter tjänsteresor med telefonmöten (gruppsamtal, telefonkonferenser) sjunker resekostnaderna mångdubbelt mera.

Tyvärr har det visat sig svårt att få förstärkelse för en lämplig avvägning av telefonservicen. Det finns önskemål om att alla vid t ex ett kontor skall ha "riksöppna" telefoner, högtalande telefoner osv.

Detta kan knappast vara ett behov utan är mera av typen "bra att ha" och sådant orsakar onödiga kostnader.

Rikssamtal till spärrade riktnummer beställer Du över växel. Behöver Du högtalande telefoner finns en sådan för tillfälligt lån hos 8247 och 8257.

Gruppsamtal beställs också över växeln. Via "länken" (ATL) kan Du ringa även från spärrad anknytning.

Tommy Martinsson, 8250

Vid ett mätseminarium på Stadsbiblioteket i Arboga visade FFV-U inbjudna gäster hur mycket vi kan om elektronisk mätteknik. Fjärde fr v är Gilbert Wahlén 4270. Han demonstrerar material för utbildning i förbindningsteknik.

Att sälja mätteknik

Som en del av satsningen på att sälja vårt underhåll till svensk industri ordnade vi i samarbete med Instrumenttekniska Föreningen - ITF - ett mätseminarium på Stadsbiblioteket i Arboga den 17 och 18 maj. Branschfolk inom arbetsfältet mätteknik inbjöds och mottot för sammankomsten var "Instrument i System". Den här typen av arrangemang kommer under året att ersätta FFV-U deltagande i Instrument Mässan (IM -78).

Att man beslöt sig för att pröva denna form av marknadsföring grundar sig bland annat på ett uttalat intresse från ITF att få en genomgång av vår verksamhet. Ett problem vid satsning på den civila marknaden är att skapa kontakter på rätt nivå inom industrin. Intresset och förståelsen för kvalitets-

kraven på mätutrustning måste vara gemensamma för säljare och kund.

De intresserades antal var något lägre än vad man i förväg räknat med. Förklaringen till detta kan ligga i valet av tidpunkt - våren är en konferensernas och mässornas tid. Vidare ligger nog en del av förklaringen i det kärva ekonomiska läge, som drabbat svensk industri.

De tjugotal deltagare som besökte konferensen utgjorde i stort sett ett tvärsnitt ur svensk industri. Bland gästerna uttryckte man sin uppskattning över programmet som presenterade vår underhållsteknik och vårt kunnande inom mätelektroniken. Speciella områden som behandlades var underhåll av mätelektronik, IEC-bussen* och automatisk testning. Förutom våra egna specialister inom sektorn deltog gästföreläsare från Mätcentrum, Kungliga Tekniska Högskolan och Sentral Institut i Oslo.

Seminarieret kommer nu att följas upp av kontakter med kunder. Bland annat kommer flygplans försäljningssektion i Arboga att sända ut ytterligare material till deltagarna. Under hösten kommer seminarieret att upprepas. Allt med målet att göra FFV känt som en kunnig och leveransmedveten leverantör.

Ny inom mobtjänsten

Arne Jirsved, 47, är ny medarbetare inom mobtjänsten vid vår sektor. Mobtjänst innebär att på direktiv från högre myndigheter ställa samman och göra upp mobiliseringsplaner för de förband som sätts upp med personal och utrustning ur FFV-U. Detta är ett omfattande arbete med ständiga föränd-

* Fötnot: "IEC-bussen" är inget fordon utan ett datakommunikationssystem internt i ett datorsystem.

Tjänsteställe, handläggare	Förställt av	Andrad enligt	Upphåver
FMV-F/UT/A Underhåll FFV-U/L 1834 Edlén	G Egelnoff /G Folby		
Kryssa siffran 01 på märkskylten		Ändringsklass 3	Inlärs vid 1)

HKP 3

Bogseranordning MT M1688-803721

Så ska de va !

Det här med när och hur vi ska använda FFV och övriga förkortningar för våra verksamheter är en ständig källa till onödiga förebråelser och missriktat godtycke. Platsbeteckningarna CVA, CVM och CVÖ togs bort ur våra postadresser för två sedan. De för tekniska order avsedda nya förkortningarna FFV-U/A osv har krånglats till genom att FMV började tillämpa dessa generellt. Detta har missförstått på många håll inom vår sektor.

Så här ska det vara: Adressen till exempelvis produktionsstället CVM är FFV Underhåll, 581 82 Linköping. När kortform är lämpligt i löpande text kan vi t ex skriva FFV-U/CVA eller FFV-U Arboga. I tabellhuvudena i tekniska order (UFS, UFA) används den nya kortare formen, t ex FFV-U/Ö, följt av adressbeteckning till handläggare. I TOMÄ och gula TOMT skrivs handläggarens namn och adressbeteckning.

Formerna FFV-U/A, -/L och -/Ö bör inte användas i löpande texter, tal eller rubriker. Där kan de missförstås. Kortformen FFV-U/M (för CVM), som börjat tillämpas, är alldeles fel.

Att skriva eller säga bara CVA, CVM och CVÖ är riktigt sammanhang fullt tillåtet, men det är helt fel att skriva eller säga t ex att "CVÖ åtar sig..." och liknande: bara organisatoriska enheter kan göra åtaganden. Internt kan vi skriva t ex skyddstjänsten vid CVA osv och här menar vi i korhet stället, där verksamheten bedrivs.

Det är dock viktigt att utåt framhålla "företags"-beteckningen FFV i första hand, därefter sektornamnet/beteckningen (FFV-U) och sist den lokala beteckningen.

Ny inom ...

ringar och innefattar även samråd med försvarsmaktens olika myndigheter.

Arne har tjänstgjort länge inom flygvapnet på den tekniska sidan. Bland annat var han lärare vid omskolningskurser på fpl 35 under ett flertal år. De senaste tre åren har han arbetat med mobärenden inom FMV-F och därvid besökt oss i dessa frågor en hel del, varför han redan känner sektorns verksamhet ganska väl.

Om jobbet framhåller Jirsved att mobtjänsten är föga bekant ens bland dem, som borde veta mera om den. Särskilt omfattande och tidsödande är planläggningen för underhåll av materiel i krig.

Arne säger, att den som är behörig och har behov av att veta mer om verksamheten är välkommen att ta kontakt med honom. Han är placerad på CVM, adress 8119, telefon 749. Tills vidare sitter han i den gröna baracken mellan Administration och C-hallen men flyttar tillsammans med personalsektionen till byggnad 42, när den är restaurerad någon gång i höst. Se f ö Sm 77:15.

Blånda inte ihop mobtjänst med säkerhetstjänst, vilket man lätt gör, därför att båda dessa aktiviteter handläggs av en instans, 8104, där Harald Lundholm har ansvaret.

SÄKERHETSTJÄNSTENS ÄNDAMÅL ÄR ATT SKYDDA MOT SPIONERI, SABOTAGE, LANDSSKADLIG PROPAGANDA OCH VERKSAMHET, RYKTESSPRIDNING OCH DYLIKT.

Vanligtvis tänker man på militär sekretess, men industrier måste alltmör ha skydd för sina kommersiella hemligheter och det gäller ju också för oss, även om den affärsmässiga sekretessen inte har någon militär anknytning.

350 studerar ekonomi

Vår framtid är i hög grad beroende av kunskaper i ekonomi. Därför bedrivs nu under en tvåårsperiod interna kurser i företagsekonomi. Kursen kallas »FÖRETAGET». Den första omgången hölls i Arboga och ytterligare fyra är nu klara. De ska följas av femton kurser fram till hösten nästa år. I Linköping hålls tretton kursomgångar och i Östersund två.

10% av sektorernas anställda får härmed bättre förutsättningar för sin medverkan i olika ekonomiska sammanhang, t ex budgetberedningar, LSP (långsiktplanering) och liknande. Man måste förstå företagsekonomiska redogörelser och motiveringar, för att kunna medverka i beslut och åtgärder. En del av kursen är dessutom direkt anpassad till vår verksamhet med konkreta och aktuella exempel på specifika ekonomiska frågor.

Facken först

Samtliga avdelningar och fackliga organ har fått inbjudan till kurserna. En försökskurs hölls i oktober 77, där några fackrepresentanter deltog och resultatet upplevdes som mycket positivt. Den erfarenheten lade grunden till den stora satsning vi nu gör, för att bredda kunskapen på ett område, som just i nuvarande konjunkturläge framstår som alltmer betydelsefullt.

Kursen är i första hand avsedd för chefer och andra kostnadsansvariga, planerare, produktionstekniker, marknads- och försäljningspersonal, utredare, arbetsledare, sekreterare, inköpare m fl. Ett 30-tal representanter för personalorganisationerna ska också utbildas. De sitter ju i olika samarbetsgrupper och behöver därför få möjlighet att aktivt och kunnigt delta i dessa beslutsprocesser.

Egna lärare

Arnold Junflo har länge påtalat behovet av ökad förståelse av ekonomiska problem och sammanhang hos olika handläggare i sektorn. Han står naturligtvis på lärarlistan liksom Per-Erik Persson, Per Carlsson, Jan Hedström och Glenn Nilsson som växlar om att leda kurserna. Man använder tio teveprogram med textmaterial och övningsuppgifter.

Sparplan 78 anger hur viktigt det är för oss att förbättra vårt kostnadsläge och därigenom vår konkurrenskraft. Mot denna bakgrund framstår ekonomikurserna som särskilt aktuella. Och att sektorns ekonomi är avgörande för vår trygghet har ju inte minst fackliga representanter påpekat t ex vid tidigare IKU-mötet.

Beröm för T-huset vid CVM

Under värmeböljan i maj ställdes T-husets komfortventilation på sitt första sommarprov — och bestod det med glans.

Den behagliga arbetstemperaturen inne i huset var underbart skön jämfört med den klubbiga värmen utomhus. T-huskverulanter u.p.a.

TACK

Till chef och arbetskamrater vid FFV Underhåll samt till FCTF lf 72 och SF CVM verkstadsklubb ber jag få framföra mitt hjärtliga tack för gåvor i samband med min avgång som personalchef vid CVM och min pensionsavgång den 31 maj 1978 samt för blommor och vackra tal, vilket gjorde avskedet till ett vackert och bestående minne från verksamheten.

Hjärtligt tack
Er tillgivne
Sivert Sjögren